

บทที่ 6

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

เนื่องจากพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 มีความบกพร่องในการบังคับใช้หลายประการซึ่งเป็นอุปสรรคในการดำเนินการอนุญาโตตุลาการในประเทศไทย หรือการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการทั้งในประเทศและต่างประเทศในศาลไทย ผู้เขียนจึงได้วิจัยถึงข้อบกพร่องของพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว

โดยปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารดำเนินธุรกิจระหว่างกันในระดับประเทศกว้างขวางยิ่งขึ้น ข้อพิพาททางการค้าที่เกิดขึ้นซึ่งคู่กรณีต้องการให้มีการระงับโดยรวดเร็ว และยุติลงโดยคู่กรณีสามารถเลือกทำการระงับข้อพิพาทได้ในทุกประเทศที่มีความพร้อมทางนิติบัญญัติเกี่ยวกับกฎหมายอนุญาโตตุลาการ ซึ่งหากประเทศไทยจะส่งเสริมให้มีการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการก็จะต้องมีความพร้อมในการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการที่ต่างชาติยอมรับเพื่อจะได้เข้ามาดำเนินกระบวนการอนุญาโตฯ ในประเทศไทย และกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติในปัจจุบัน คือ ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศของคณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ ซึ่งร่างเพื่อให้ประเทศที่ต้องการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการภายในของประเทศตน สามารถรับกฎหมายต้นแบบฯ ไปได้ทันที โดยการดัดแปลงเพียงเล็กน้อยซึ่งช่วยให้กฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการมีเอกภาพ

ผู้เขียนจึงใคร่เสนอแนะ ให้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 โดยการเปรียบเทียบกับกฎหมายต้นแบบฯ เพื่อให้กฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยมีความเป็นสากลและสอดคล้องกับร่างกฎหมายต้นแบบฯ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ โดยผู้เขียนจะได้สรุปข้อบกพร่องของพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 และข้อเสนอแนะตามที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต้นแบบฯ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ.2530 ไม่ได้มีบทบัญญัติในการบังคับใช้เกี่ยวกับวิธีการแต่งตั้งอนุญาตตุลาการในกรณีที่ผู้กรณิได้กำหนดจำนวนอนุญาตตุลาการไว้ แต่ไม่ได้ตกลงเกี่ยวกับวิธีการแต่งตั้งอนุญาตตุลาการซึ่งทำให้กระบวนการอนุญาตตุลาการไม่อาจดำเนินต่อไปได้

ผู้เขียนจึงใคร่เสนอแนะว่า ควรจะนำบทบัญญัติมาตรา 11(3) ของกฎหมายต้นแบบฯ (ดูในภาคผนวก) ซึ่งบัญญัติให้ศาลเป็นผู้แต่งตั้งอนุญาตตุลาการเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ.2530 มาตรา 11 ไม่ให้เกิดทางตันจากกรณีที่ผู้กรณิหรืออนุญาตตุลาการไม่อาจตกลงการแต่งตั้งอนุญาตตุลาการได้ หรือเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดกระบวนการอนุญาตตุลาการหยุดชะงักลง

2. การไม่ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายโดยชัดแจ้งในพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ.2530 เพื่อกำหนดถึงผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องความสมบูรณ์ของสัญญาอนุญาตตุลาการ และคุณสมบัติของตัวอนุญาตตุลาการ

ในกรณีนี้ผู้เขียนเห็นด้วยกับแนวคิดที่ยอมรับหลัก “อำนาจในการพิจารณาประเด็นเรื่องอำนาจ” (Competence de la Competence) ซึ่งถือว่าอนุญาตตุลาการทำหน้าที่ตัดสินข้อพิพาทเสมือนเป็นผู้พิพากษา (Quasi-Judge) ทำให้อนุญาตตุลาการมีอำนาจที่จะพิจารณาคณะสมบัติและขอบอำนาจของตนเองเช่นเดียวกับผู้พิพากษาพิจารณาคัดสินถึงความมีอำนาจในการพิจารณาคดีของตน เพื่อประโยชน์ในการป้องกันไม่ให้เกิดการขัดขวางหรือประวิงกระบวนการพิจารณาอนุญาตตุลาการ และทำให้อนุญาตตุลาการไม่ต้องพะวงเกี่ยวกับการถูกคัดค้านในเหตุคุณสมบัติของตัวอนุญาตตุลาการหรือการคัดค้านขอบอำนาจของอนุญาตตุลาการจากเหตุว่าสัญญาอนุญาตตุลาการไม่สมบูรณ์ในระหว่างกระบวนการพิจารณา ซึ่งผู้เขียนขอเสนอให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา 16 (ดูภาคผนวก) ของกฎหมายต้นแบบฯ เป็นแบบในการแก้ไขเพิ่มเติมเรื่องอำนาจพิจารณาในเรื่องขอบอำนาจของอนุญาตตุลาการ และมาตรา 13(2) ของกฎหมายต้นแบบฯ (ดูภาคผนวก) ในการใช้เป็นแบบในการร่างแก้ไขเพิ่มเติมประเด็นเรื่องผู้มีอำนาจวินิจฉัยคุณสมบัติของอนุญาตตุลาการ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันไม่ให้เกิดการขัดขวางกระบวนการพิจารณาของอนุญาตตุลาการ

3. พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ.2530 ไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับกรณีใดที่จะถือว่าเป็นการเริ่มต้นกระบวนการอนุญาตตุลาการ อันจะถือว่าทำให้อายุความสะดุดหยุดลงจึงทำให้มีปัญหาในการนับอายุความแห่งคดี

ในประเด็นนี้ผู้เขียนเห็นด้วยกับการที่จะกำหนดให้การเริ่มต้นของกระบวนการอนุญาโตตุลาการเริ่มขึ้นโดยเร็วที่สุดอันจะเป็นประโยชน์มากที่สุดในการรักษาสีทธิของคู่กรณีในการเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการหรือในการนำข้อพิพาทมาอ้างต่อศาลได้ ซึ่งตามกฎหมายต้นแบบฯได้รับหลักการนี้มาบัญญัติไว้ในมาตรา 21 (ดูภาคผนวก) ซึ่งผู้เขียนขอเสนอแนะว่าควรจะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 โดยบัญญัติถึงกรณีที่ดีถือว่าเป็นการเริ่มต้นกระบวนการอนุญาโตตุลาการ เมื่อมีการส่งคำบอกกล่าวให้แก่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อดำเนินการระงับข้อพิพาททางอนุญาโตตุลาการโดยการเทียบเคียงกับมาตรา 21 แห่งกฎหมายต้นแบบฯเพื่อให้กฎหมายอนุญาโตตุลาการของไทยมีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเริ่มกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการ

4. พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการไม่ได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินข้อพิพาทของอนุญาโตตุลาการ

ผู้เขียนจึงขอเสนอว่าควรมีทางออกให้อนุญาโตตุลาการสามารถพิจารณาตัดสินโดยไม่ต้องคำนึงถึงกฎหมายโดยเคร่งครัดเท่านั้น แต่สามารถใช้หลักความยุติธรรมเป็นพื้นฐาน โดยอนุญาโตตุลาการอาจตัดสินข้อพิพาทในฐานะผู้ไกล่เกลี่ยที่เป็นเพื่อนของคู่กรณี (Amiable Compositeur) เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการพิจารณาตัดสินข้อพิพาท เนื่องจากเจตนารมณ์ของการอนุญาโตตุลาการก็เพื่อการระงับข้อพิพาทเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อคู่กรณีมากที่สุดโดยไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการตามกฎหมายโดยเคร่งครัดอย่างกระบวนการพิจารณาคดีในศาล แต่อย่างไรก็ดีการที่อนุญาโตตุลาการจะใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ได้ นอกจากคู่กรณีให้ความยินยอมไว้ในสัญญาอนุญาโตตุลาการแล้ว ยังจะต้องมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้ทำได้

ผู้เขียนจึงใคร่เสนอว่า ควรจะมีการบัญญัติเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 ถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาทำคำตัดสินของอนุญาโตตุลาการและให้อำนาจอนุญาโตตุลาการพิจารณาตัดสินข้อพิพาทได้โดยไม่ต้องใช้กฎหมายเคร่งครัดโดยการเทียบเคียงกับมาตรา 28 (3) แห่งกฎหมายต้นแบบฯ

5. แบบของคำชี้ขาดที่เกี่ยวกับการลงลายมือชื่อของอนุญาโตตุลาการในกรณีที่เป็นการชี้ขาดที่เกิดจากเสียงข้างมากของอนุญาโตตุลาการ ซึ่งตามพระราชบัญญัติของอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 ไม่ได้บัญญัติให้ชัดเจนว่าคำชี้ขาดที่เกิดจากเสียงข้างมากจะต้องมีลายมือชื่อของอนุญาโตตุลาการครบทุกคนที่ร่วมพิจารณาหรือไม่ และกรณีที่เป็นการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ จะต้องมีการระบุเหตุผลไว้ในคำชี้ขาดหรือไม่

ในกรณีคำชี้ขาดซึ่งเกิดจากเสียงข้างมากของอนุญาโตตุลาการ อนุญาโตตุลาการซึ่งมีความเห็นไม่ตรงกับอนุญาโตตุลาการท่านอื่นอาจตกลงลายมือชื่อได้ ซึ่งหากจะบังคับว่าคำชี้ขาดจะต้องมีลายมือชื่อของอนุญาโตทุกคนก็อาจทำให้กระบวนการ ที่พิจารณาทั้งหมดต้องสูญเปล่า เพราะอาจเกิดคำชี้ขาดที่มีผลสมบูรณ์ขึ้นได้ ทางออกที่ดีที่สุดคือ การกำหนดให้การลงนามของอนุญาโตตุลาการข้างมากในคำชี้ขาดก็เพียงพอ และเพื่อให้แบบของคำชี้ขาดในส่วนที่เกี่ยวกับลายมือชื่อของอนุญาโตตุลาการมีความชัดเจนขึ้น ผู้เขียนขอเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 โดยการเทียบเคียงกับกฎหมายต้นแบบฯ มาตรา 31

สำหรับการตีความบทบัญญัติมาตรา 20 ของพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 ในส่วนที่กำหนดว่าคำชี้ขาดต้องระบุเหตุผลแห่งข้อวินิจฉัยทั้งปวง สำหรับการบังคับตามคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการต่างประเทศในประเทศไทย ผู้เขียนใคร่เสนอแนะว่า การจะพิจารณาแบบของคำชี้ขาดจะต้องพิจารณาตามกฎหมายแห่งประเทศที่คำชี้ขาดได้ทำขึ้น หากเป็นคำชี้ขาดต่างประเทศ คำชี้ขาดนั้นจะสมบูรณ์หรือไม่ย่อมขึ้นกับว่าได้ทำขึ้นถูกต้องตามแบบของกฎหมายแห่งสถานที่ที่คำชี้ขาดหรือไม่ ถ้าได้ทำขึ้นโดยถูกต้องตามแบบของกฎหมายแห่งประเทศที่คำชี้ขาดนั้นแล้ว โดยกฎหมายของประเทศดังกล่าวไม่ได้บังคับไว้ว่าจะต้องระบุเหตุผลไว้ในคำชี้ขาด คำชี้ขาดนั้นย่อมมีผลสมบูรณ์และขอให้บังคับได้ตามคำชี้ขาดนั้นในประเทศไทยในฐานะที่เป็นคำชี้ขาดอย่างหนึ่งที่มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายแห่งสถานที่คำชี้ขาด

6. พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 ไม่ได้มีการบัญญัติถึงข้อกำหนดในการเพิกถอนคำชี้ขาดต่อศาล

ผู้เขียนเห็นว่า การบัญญัติถึงเหตุและวิธีการทำการเพิกถอนคำชี้ขาดเพื่อให้คำชี้ขาดไม่มีผลบังคับได้ต่อไปและไม่อาจร้องขอให้บังคับตามคำชี้ขาดนั้นได้ในประเทศอื่น จะเป็นหลักการที่ช่วยให้คู่กรณีไม่จำเป็นต้องเสียเวลาและทรัพย์สินในการพิสูจน์ถึงความไม่สมบูรณ์ของคำชี้ขาดในศาลประเทศต่างๆ ที่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้ร้องขอให้บังคับตามคำชี้ขาด ซึ่งท้ายที่สุดคำชี้ขาดนั้นย่อมไม่อาจบังคับใช้ได้ยู่ดี

ผู้เขียนจึงใคร่เสนอแนะว่า ควรจะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 โดยบัญญัติถึงการเพิกถอนคำชี้ขาดว่าทำได้ในกรณีใดบ้าง โดยอาจเปรียบเทียบกับกฎหมายต้นแบบฯ มาตรา 34 (ดูภาคผนวก)

7. การร้องขอให้บังคับตามคำชี้ขาดเพียงบางส่วนต่อศาลไทยทั้งในกรณีที่เป็นคำชี้ขาดในประเทศ และต่างประเทศจะทำได้หรือไม่ โดยอาจเป็นการขอให้บังคับตามคำชี้ขาดเพียงบางส่วนของคำชี้ขาดที่สมบูรณ์ทุกประการ หรือการขอให้บังคับตามคำชี้ขาดเพียงบางส่วนในคำชี้ขาดที่มีคำวินิจฉัย ส่วนที่เกินขอบเขตแห่งข้อตกลงซึ่งสามารถแยกออกได้จากส่วนที่อยู่ภายในข้อตกลงสัญญา อนุญาโตตุลาการ

จากการวิจัยผู้เขียนขอสรุปว่า ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 ไม่ได้มีการกำหนดหรือกล่าวถึงการบังคับตามคำชี้ขาดเพียงบางส่วนในคำชี้ขาดที่มีผลสมบูรณ์ทุกประการ ซึ่งการขอให้บังคับตามคำชี้ขาดเพียงบางส่วนในคำชี้ขาดที่สมบูรณ์ทุกประการ ศาลไม่ควรรับบังคับให้ เพราะว่าเป็นการบังคับตามคำชี้ขาดที่ไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของคำชี้ขาด แต่หากเป็นการขอให้บังคับตามคำชี้ขาดเพียงบางส่วนในคำวินิจฉัยที่อยู่ภายใต้ข้อตกลง อนุญาโตตุลาการ ซึ่งสามารถแยกออกได้จากคำวินิจฉัยที่เกินขอบเขตแห่งข้อตกลงอนุญาโตตุลาการ ในกรณีที่เป็นคำชี้ขาดในประเทศแล้ว ไม่สามารถร้องขอให้บังคับตามคำชี้ขาดในส่วนที่อยู่ภายใน ขอบอำนาจของอนุญาโตตุลาการได้ เพราะไม่ได้มีบทบัญญัติในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 มาตราใดให้อำนาจไว้ ซึ่งจะนำบทบัญญัติมาตรา 34 ในส่วนว่าด้วยการบังคับตามคำชี้ขาดต่างประเทศ ซึ่งบัญญัติให้ศาลสามารถบังคับตามคำชี้ขาดส่วนที่วินิจฉัยภายในขอบเขตแห่งข้อตกลงได้ หากคำวินิจฉัยเกินขอบเขตแห่งข้อตกลง อนุญาโตตุลาการนั้นสามารถแยกออกจากคำชี้ขาดส่วนที่วินิจฉัยในขอบเขตแล้ว อันเป็นบทบัญญัติในหมวดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศมา บังคับใช้กับอนุญาโตตุลาการในประเทศก็ได้ เพราะผิดกับเจตนารมณ์หรือหลักการของบทบัญญัติดังกล่าว โดยในหมวด 6 เป็นกรณีเฉพาะเจาะจงเพื่อบังคับใช้กับอนุญาโตตุลาการต่างประเทศเท่านั้น แต่กรณีที่เป็นคำชี้ขาดต่างประเทศภายใต้บังคับของอนุสัญญาว่าด้วยการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ฉบับกรุงเจนีวา ค.ศ.1927 นั้น ผู้เขียนเห็นว่าไม่อาจขอให้บังคับตามคำชี้ขาดเพียงบางส่วนในคำชี้ขาดที่ได้มีการวินิจฉัยเกินขอบเขตแห่งข้อตกลง อนุญาโตตุลาการ เพราะพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 ไม่ได้มีบทบัญญัติกำหนดการ แยกบังคับคำชี้ขาดส่วนที่อยู่ภายในข้อตกลงสัญญาอนุญาโตตุลาการได้ แม้ว่าจะสามารถแยกออก จากคำวินิจฉัยส่วนที่อยู่นอกขอบเขตข้อตกลงอนุญาโตตุลาการก็ตาม และหากเป็นการขอให้ บังคับตามคำชี้ขาดเพียงบางส่วนภายใต้สัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือและใช้บังคับตามคำชี้ขาด อนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ฉบับกรุงนิวยอร์ก ค.ศ.1958 นั้น สามารถร้องขอให้บังคับได้ในคำชี้ขาดที่วินิจฉัยภายในขอบเขตแห่งข้อตกลง หากคำวินิจฉัยเกินขอบเขตแห่งข้อตกลง สามารถแยก ออกได้จากคำวินิจฉัยที่อยู่ภายในขอบเขตตามบทบัญญัติมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติ อนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530

ดังนั้นผู้เขียนใคร่เสนอแนะว่าควรจะมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติ อนุญาโตตุลาการพ.ศ.2530 ในส่วนว่าด้วยการร้องขอให้บังคับตามคำชี้ขาดเพียงบางส่วน สำหรับ กรณีที่คำชี้ขาดส่วนที่วินิจฉัยภายในขอบเขตข้อตกลงสามารถแยกออกได้จากคำวินิจฉัยส่วนที่อยู่ นอกเหนือข้อตกลงอนุญาโตตุลาการ เพื่อให้เป็นบรรทัดฐานเดียวกันในหลักการยอมรับบังคับตาม คำชี้ขาดที่สามารถแยกคำวินิจฉัยส่วนที่เกินขอบเขตข้อตกลงอนุญาโตตุลาการออกจากคำวินิจฉัย ส่วนที่อยู่ภายในข้อตกลงอนุญาโตตุลาการ ทั้งในคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการในประเทศ และต่าง ประเทศที่อยู่ภายใต้อนุสัญญากรุงเจนีวา ค.ศ.1927 และอนุสัญญากรุงนิวยอร์ก ค.ศ.1958 โดยการ เทียบเคียงกับกฎหมายต้นแบบฯ ตามมาตรา 36 (1) (ก) (3) (ดูภาคผนวก)

8. สำหรับคำจำกัดความคำว่า “อนุญาโตตุลาการต่างประเทศ” ตามพระราชบัญญัติ อนุญาโตตุลาการซึ่งไม่สอดคล้องกับความหมายที่กำหนดไว้ในอนุสัญญากรุงนิวยอร์ก ค.ศ.1958 ที่ ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีนั้น อันทำให้บางกรณีคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศตามความ หมายในอนุสัญญากรุงนิวยอร์ก ค.ศ.1958 ไม่สามารถขอบังคับได้ตามคำชี้ขาดในประเทศไทย

ผู้เขียนจึงใคร่เสนอแนะให้ตัดนิยามความหมายของคำว่า “อนุญาโตตุลาการต่าง ประเทศ” ในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 ออก เนื่องจากไม่ได้เป็นไปตามความ หมายของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศตามอนุสัญญากรุงนิวยอร์ก ค.ศ.1958 ที่ประเทศไทยเป็น ภาคีซึ่งจะทำให้มีปัญหาในการบังคับตามคำชี้ขาดต่างประเทศภายใต้อนุสัญญากรุงนิวยอร์กฯแต่ไม่ อาจบังคับตามคำชี้ขาดนั้นได้ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 และอาจทำให้นักคล สัญชาติไทยเสียประโยชน์ในการบังคับตามคำชี้ขาดที่เป็นการอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่าง ประเทศกับบุคคลสัญชาติไทยด้วยกันซึ่งทำการอนุญาโตตุลาการนอกประเทศไทย ซึ่งจะทำได้ไม่ สามารถบังคับตามคำชี้ขาดนั้นได้ในฐานะคำชี้ขาดต่างประเทศหรือคำชี้ขาดในประเทศได้ตามพระ ราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530

นอกจากนี้ ผู้เขียนเห็นว่าควรจะมีบทบัญญัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบัญญัติถึงการยอมรับและ บังคับตามคำชี้ขาดเพื่อให้คำชี้ขาดนั้นสามารถขอบังคับได้ไม่ว่าคำชี้ขาดนั้นจะทำขึ้นที่ใดก็ตาม อัน เป็นหลักการตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญากรุงนิวยอร์ก ค.ศ.1958 และแสดงถึงการส่งเสริม กระบวนการอนุญาโตตุลาการของไทย ซึ่งอาจเทียบเคียงได้กับ มาตราตรา 35(1) แห่งกฎหมายต้น แบบฯ

-ประเด็นพิจารณาเกี่ยวกับข้อจำกัดในการบังคับตามคำชี้ขาดในเรื่อง “หลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติระหว่างประเทศ” ตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 ซึ่งขัดต่ออนุสัญญากรุงนิวยอร์ก ค.ศ.1958 ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี

ผู้เขียนขอเสนอว่า ควรที่จะได้มีการตัดบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติระหว่างประเทศในการบังคับตามทำอนุญาโตตุลาการต่างประเทศออก เนื่องจากประเทศไทยไม่ได้ตั้งข้อสงวนในเรื่องหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติไว้ในขณะเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงนิวยอร์กฯ หากได้มีการแก้ไขดังกล่าวจะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อถือในกฎหมายอนุญาโตตุลาการของไทย ในหมู่นักลงทุนต่างประเทศ

-การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศที่อยู่ภายใต้อนุสัญญากรุงเจนีวา ค.ศ.1927 ตามบทบัญญัติมาตรา 32 และมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 ในปัจจุบันจะไม่มีการบังคับใช้ เนื่องจากประเทศภาคีแห่งอนุสัญญากรุงเจนีวา ค.ศ.1927 ทั้งหมดได้เข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญากรุงนิวยอร์ก ค.ศ.1958 จึงทำให้ภาระความผูกพันในการยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาดของประเทศภาคีซึ่งเป็นภาคีของอนุสัญญาทั้งสองสิ้นภาระความผูกพันตามอนุสัญญากรุงเจนีวา ค.ศ.1923 และ ค.ศ.1927 คงเหลือไว้แต่ภาระความผูกพันภายใต้อนุสัญญากรุงนิวยอร์ก ค.ศ.1958 เท่านั้น ซึ่งทำให้ไม่มีความจำเป็นที่จะคงไว้ซึ่งบทบัญญัติ มาตรา 32 และมาตรา33 แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 ไว้ต่อไป

-สำหรับการขอบังคับตามคำชี้ขาดในกรณีที่คำชี้ขาดในกรณีที่คำชี้ขาดไม่ได้วินิจฉัยประเด็นครบทุกประเด็นแห่งข้อพิพาทนั้น ผู้เขียนเห็นว่าหากพิจารณาตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 หากเป็นการขอบังคับตามคำชี้ขาดภายใต้อนุสัญญากรุงเจนีวา มาตรา 33(3) ของพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 ศาลมีอำนาจสั่งปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดได้ตามมาตรา 33 (3) ของพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 แต่ถ้าหากเป็นการขอบังคับตามคำชี้ขาดภายใต้อนุสัญญากรุงนิวยอร์ก หรือคำชี้ขาดภายในประเทศ ผู้เขียนเห็นว่าคำชี้ขาดที่แม้จะตัดสินไม่ครบทุกประเด็นแห่งข้อพิพาทแต่ก็ถือเป็นคำชี้ขาดที่อยู่ภายในขอบอำนาจของอนุญาโตตุลาการจึงมีผลสมบูรณ์ ซึ่งเมื่อตีความโดยเคร่งครัดแล้ว เมื่อไม่มีบทบัญญัติใดที่กำหนดห้ามหรือไม่ให้มีการบังคับได้โดยเด็ดขาดแล้ว ก็ต้องถือว่ากฎหมายให้กระทำได้ คำชี้ขาดนั้นจึงมีผลบังคับได้

อย่างไรก็ดี เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการตีความ ผู้เขียนใคร่เสนอแนะว่า ควรจะได้มีบทบัญญัติให้ชัดเจนในการกำหนดถึงผลและสภาพบังคับของคำชี้ขาด กรณีที่คำชี้ขาดนั้นไม่ได้

วินิจฉัยครบทุกประเด็นแห่งข้อพิพาทไว้ในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 โดยการเทียบเคียงกับข้อ 2 วรรคสอง แห่งอนุสัญญากรุงเจนีวา ค.ศ.1927

9. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลเหนือคดีตามสัญญาอนุญาโตตุลาการตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.2539 รวมตลอดถึงการอยู่ในระหว่างการร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง และร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฉบับใหม่ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนของเขตอำนาจศาลที่มีเหนือคดีและบทบัญญัติของกฎหมายและร่างกฎหมายที่อาจเกิดความขัดกันเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลเหนือคดีพิพาทตามสัญญาอนุญาโตตุลาการ ซึ่งผู้เขียนได้วิเคราะห์วิธีการแยกประเภทสัญญาอนุญาโตตุลาการ เป็น 3 ประเภท และผู้เขียนใคร่เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขความซ้ำซ้อนของเขตอำนาจศาลโดยบัญญัติถึงเขตอำนาจศาล ในร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ ไว้ว่า “เว้นแต่จะมีบทบัญญัติของกฎหมายอื่น ในกรณีคดีข้อพิพาทตามสัญญาอนุญาโตตุลาการที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจศาลตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.2539 ให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเป็นศาลที่มีเขตอำนาจ ส่วนคดีข้อพิพาทตามสัญญาอนุญาโตตุลาการอื่นใดให้ศาลที่มีการพิจารณาอยู่ในเขต หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทที่ได้เสนอต่ออนุญาโตตุลาการนั้น เป็นศาลที่มีเขตอำนาจ”

10. สำหรับการพิจารณาว่าควรมีการร่างบทบัญญัติเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการในประเทศและระหว่างประเทศไว้ในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฉบับเดียวกันหรือแยกกันนั้น ผู้เขียนเห็นด้วยกับแนวความคิดในการแยกบทบัญญัติเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการในประเทศหรือระหว่างประเทศออกจากกัน